

Kaupungin tiedottaminen pysäköinnin maksutavoista

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 12.11.2022 osoittamassaan kantelussa arvostellut Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonnan menettelyä. Kantelija on pyytänyt oikeuskansleria tutkimaan kaupungin menettelyä pysäköinnin maksutapojen tiedottamisessa sekä pysäköintivirhemaksujen ja huomautusten määräämisessä Helsingin Jätkäsaarella.

Kantelun mukaan kadunvarsipysäköinti on Jätkäsaarella uudistettu syksyllä 2022. Pysäköinti on uusien liikennemerkkien mukaan maksullista arkisin kello 9-21 ja lauantaisin kello 9-18. Kortti- ja kolikkomaksuautomaatit on poistettu, mutta tästä uudistuksesta ja pysäköinnin maksutavoista ei kantelun mukaan ole minkäänlaista opastusta pysäköintiä koskevien liikennemerkkien läheisyydessä. Kantelussa todetaan, että muualla Helsingin kaupungin alueella liikennemerkkien yhteyteen on kiinnitetty opaskylttejä, jotka osoittavat nuolella, mistä suunnasta lähin pysäköintilippuautomaatti löytyy. Lippuautomaattien yhteydessä on ollut opastetarroja, joissa on kerrottu mobiilisovelluksista tai tekstiviestillä maksettavan pysäköinnin toimintaohjeet. Kantelun mukaan Jätkäsaaren pysäköintiä koskevat tiedot ovat kuitenkin olleet luettavissa vain Helsingin kaupungin verkkosivustolta.

Kantelussa todetaan lisäksi muun muassa, että Jätkäsaassa pysäköinnin hinta on korkeampi kuin kortilla tai kolikoilla maksaen, koska puhelinoperaattorit sekä mobiilisovellukset veloittavat palvelumaksuja vaihtoehtoisista maksutavoista.

SELVITYS

Helsingin kaupunki on 30.4.2023 antanut apulaisoikeuskanslerin siltä pyytämän selvityksen.

Helsingin kaupungin selvityksessä todetaan, että kaupunginhallituksen 17.2.2014 hyväksymän pysäköintipolitiikan mukaan pysäköintimaksun maksamista kehitetään siihen suuntaan, että lip-puautomaateista voidaan jossain vaiheessa luopua kokonaan. Tavoitteena on, että perustetta-essa uusia maksullisen pysäköinnin alueita niille ei enää asenneta maksuautomaatteja.

Helsingin kaupunki kertoo selvityksessään tiedottaneensa verkkosivustollaan 27.9.2022 kadun-varsipysäköinnin muuttumisesta maksulliseksi Jätkäsaassa. Verkkosivustolla on myös esi-telty pysäköinnin eri maksutavat ja opastettu niiden käyttöön. Verkkosivuilla olevasta palvelu-kartasta näkee lähimmän maksuautomaatin sijainnin sekä sen, ettei Jätkäsaassa ole maksu-automaatteja. Jätkäsaaren alueen reunalla olevilla automaateilla voi maksaa myös Jätkäsaaren puolelle pysäköidyn ajoneuvon pysäköinnistä. Verkkosivuilla on julkaistu pysäköinnin eri palve-luntarjoajien hintavertailu. Kaupungin verkkosivuilta on linkit mobiilisovellusten tarjoajien netti-sivuille, joissa on tarkempaa tietoa sovellusten käytöstä sekä käytön hinnoittelusta. Sivuille opastetaan myös tekstiviestipalvelun käyttöön, jolla voi maksaa pysäköinnin ilman älypuhelinta.

Helsingin kaupunki julkaisi selvityksensä mukaan 27.9.2022 asiasta mediatiedotteen, joka on julkaistu kaupungin ja Suomen Tietotoimiston verkkosivuilla. Tiedote on julkaistu myös Talous-sanomissa, ja siitä on uutisoitu eri uutissivustoilla.

Selvityksen mukaan Helsingin pysäköinninvalvonta on valvonut Jätkäsaaren maksullisuutta vuoden 2022 lokakuun puolivälistä alkaen. Pysäköinninvalvonta on neuvonut asiakkaita paikan päällä Jätkäsaassa siten, että alussa pysäköinnin maksamatta jättämisestä on annettu kirjal-lisia huomautuksia. Ensimmäinen huomautus on kirjattu pysäköinninvalvonnan järjestelmään 17.10.2022. Vuoden 2022 marraskuun alusta alkaen maksamattomuudesta on annettu pysä-köintivirhemaksu.

VASTINE

Kantelija on 14.7.2023 antanut vastineensa hankitusta selvityksestä.

Kantelija toteaa vastineessaan muun muassa, että Jätkäsaaren alueella pysäköinnin maksutomuutta osoittavat liikennemerkkit ovat sinänsä lainmukaisia, mutta niiden välittämä informaatio ei ole rinnasteisella tasolla yksityisen pysäköintipaikan pysäköintiehtojen esittamisvaatimuksen kanssa. Kantelija viittaa korkeimman oikeuden ratkaisuun (KKO 2010:23) sekä kuluttajariitalautakunnan päätöksiin (mm. D/5236/34/2020), joiden mukaan maksun määräämisen keskeisenä edellytyksenä on ollut pysäköintiehtojen selkeä ilmoittaminen opaskyltein.

RATKAISU

Arviointi

Kuten kantelijakin on vastineessaan todennut, kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta säädetään laissa, kun taas yksityisoikeudellisen valvontamaksun on katsottu perustuvan sopimukseen. Kantelijan vastineessaan mainitsemissa yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevissa ratkaisuissa esitetyillä kannanotoilla ei näkemykseni mukaan ole merkitystä kaupungin menettelyä arvioitaessa. Asiassa ei myöskään ole tullut ilmi, että pysäköinnin maksullisuudesta sinänsä olisi ollut epäselvyyttä.

Hyvän hallinnon perusteista säädetään hallintolain (434/2993) 2 luvussa.

Lain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti.

Lain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluitaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) (jäljempänä julkisuuslaki) 20 §:n 2 momentissa.

Lain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Julkisuuslain 20 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluitaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa. Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisten on huolehdittava siitä, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat tai niitä koskevat luettelot ovat tarpeen mukaan saatavissa kirjastoissa tai yleisissä tietoverkoissa taikka muilla yleisön helposti käytettävissä olevilla keinoilla.

Kuntalain (410/2015) 29 §:n mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämisestä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Helsingin kaupunki on selvityksestään ilmenevällä tavalla tiedottanut pysäköintimaksuvelvollisuuden muuttumisesta ja uusista maksutavoista verkkosivustollaan. Asiasta on myös uutisoitu selvityksessä ilmoitetuin tavoin. Pysäköinninvalvonta on Jätkäsaaren alueella pysäköintitavan muutoksen alkuvaiheessa neuvonut asiakkaita paikan päällä. Pysäköinti uudistuksesta ja pysäköinnin maksutavoista ei kuitenkaan ole ollut opastusta pysäköintiä koskevien liikennemerkkien läheisyydessä Jätkäsaarella.

Kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että asukkailla on riittävät tiedot heitä kiinnostavista kunnan asioista. Kunnan on tiedotettava toiminnastaan lisäksi myös muille palvelujen käyttäjille kuin kuntalaisille. Tiedottamisen laajuus ja tavat ovat pitkälti kunnan harkinnassa, mutta kuntalakia koskevan hallituksen esityksen perusteluiden mukaan kunnalta edellytetään aktiivista otetta ja tehokasta viestintää ([HE 268/2014 vp](#), s. 158). Tiedottaminen on järjestettävä siten, että kuntalaisilla ja palvelujen käyttäjillä on tosiasiallinen mahdollisuus saada tietoa vireillä olevista asioista, tehdyistä päätöksistä ja niiden vaikutuksista. Viestinnän on näin ollen oltava oikea-aikaista ja tehokasta. Kunnan tulisi edellä mainitun hallituksen esityksen perusteluiden mukaan arvioida, mitkä olisivat kunnassa ne asukasryhmät, joiden tarpeet olisi erityisesti otettava huomioon viestinnässä. Näitä voivat olla muun muassa vanhukset ja eri tavoin vammaiset.

Minulla ei ole perusteita todeta, että Helsingin kaupunki olisi menetellyt asiassa lainvastaisesti. Näkemykseni mukaan hyvän hallinnon perusteet sekä julkisuus- ja kuntalain säännökset huomioon ottaen kaupungin olisi kuitenkin ollut perusteltua päätyä tiedottamaan pysäköinnin ja sen maksutavan muutoksesta verkkotiedottamisen lisäksi myös esimerkiksi pysäköintiä koskevien liikennemerkkien yhteyteen liitetyllä tiedottamisella. Tällöin kaikilla palvelujen käyttäjillä olisi tosiasiallinen mahdollisuus saada tietoa asiasta riippumatta siitä, onko heillä mahdollisuutta saada tietoa esimerkiksi kunnan verkkosivustolta.

Toimenpiteet

Saatan edellä kerrotun näkemykseni Helsingin kaupungin tietoon. Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Pysäköintivirhemaksuun tyytymättömällä on oikeus tehdä oikaisuvaatimus pysäköinninvalvojalle. Vakiintuneen käytännön mukaan oikeuskansleri ei pääsääntöisesti tutki kantelua, jos asiassa on käytettävissä valitusoikeus tai muu säännönmukainen oikeusturvakeino. Kerrotun vuoksi kantelua ei ole otettu tutkittavaksi siltä osin, onko pysäköinninvalvojilla ollut oikeus antaa pysäköintivirhemaksuja kantelussa tarkoitettulla alueella.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama